

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
ה' כסלו ה'תשע"ה

פרשת ויצא

כותרת
מסמר בלי ראש...

פרשת ויצא

מסמר בלי ראש...

אני רוצה לחלוק את סיפורו של שליח של הרבי בעיר שנקראת דרבנט שבדגאסטאן רוסיה, ליד הגבול עם צ'צ'ניה בשם עובדיה איסיקוב. בעיר הזאת קיימת קהילה יהודית כבר יותר מאלפיים שנה, ובעיר הזאת נולד השליח המקומי עובדיה איסיקוב. כילד קטן ידע עובדיה רק שהוא יהודי. בצעירותו התגלה בו כשרון הציור שבזכותו הוא זכה במלגת לימודים מיוחדת מהאקדמיה הרוסית לאמנות במוסקבה.

התעוררותו הרוחנית באה בעקבות מפגש עם אורחי כבוד באקדמיה. הפרופסור הציג אותו כאחד מ"האמנים המוסלמים הטובים ביותר", אבל הוא התקומם מיד והצהיר שהוא יהודי. בתגובה השיב לו הפרופסור: "אם אכן אתה יהודי, היכן החוטים שלך?" כשכוונתו לציצית. עובדיה הבין שהוא אינו יודע מאומה על יהדותו ופנה לבית חב"ד במוסקבה. עובדיה התקרב לחב"ד והלך ללמוד בישיבה. הוא הוסמך לרבנות ושחיטה, ואחרי נישואיו חזר לעיר הולדתו כדי לשמש בה כרב והשוחרט של הקהילה הקטנה במקום. בשנים האחרונות, המוסלמים במדינה הזאת הולכים ומתחזקים ועובדיה סבל כמה פעמים מאירועים אנטישמיים.

בקיץ 2013, ביום ח"י מנחם אב, הוא חזר הביתה משחיטה בשעה אחת לפנות בוקר, הוא החנה את המכונית והבחין שמאן-דהו יושב על מדרגות ביתו. כשהוא יצא מן הרכב, התקרב הלה וירה בו ירייה אחת, השליח זז קמעה והכדור החטיא את הלב, ופגע קצת יותר בצד ל"ע. עובדיה התחיל לרוץ ולצעוק, השכנים פתחו את החלונות, המחבל המוסלמי ברח והשאיר אותו פצוע אנושות. פינו אותו לבית רפואה מקומי במצב קריטי, ניתחו אותו, ואז העבירו אותו במטוס רפואי לישראל. גם בישראל הוא נשאר עדיין במצב קריטי עד שאחרי כמה ימים התרחש הנס, הוא פתח את עיניו והתחיל לדבר וכו'. והבריא לגמרי ב"ה.

הנקודה המעניינת היא, שמיד אחרי שהוא פקח את עיניו בבית הרפואה והצליח להוציא משפטים ספורים מפיו, התקשורת הישראלית כבר עמדה על ידו וראיינה אותו. הכתב התעניין לאור ההתרחשויות מה התוכניות שלו בעתיד, עובדיה בקושי הצליח לדבר אבל הוא השיב מיד שבכוונתו לחזור למקום השליחות שלו; יש לו ארבעה ילדים, כשהגדול בן שמונה והקטן בן שמונה חודשים, אבל הוא נשאר על משמרתו.

בפרשת השבוע אנו קוראים על יעקב אבינו שעזב את ארץ ישראל והלך לחרן. בכלל על פי הלכה אסור ליהודי שמתגורר בארץ לעזוב אותה. ההליכה מתירה רק בתנאים מסוימים לעזוב את הארץ. אחד מהתנאים הוא לישא אשה, אם אדם לא יכול למצוא שידוך בארץ – מותר לו לצאת לחו"ל כדי למצוא שידוך ולחזור יחד איתה לארץ (רמב"ם הלכות מלכים ה, ט).

יעקב אבינו עמד בקריטריון הזה; הוא עזב את הארץ בהוראת אביו יצחק שאמר לו "קום לך פדנה אדם... וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך" (בראשית כח, ב).

יעקב הגיע לחרן וליד הבאר פגש את רחל. לאחר מכן הוא ביקש מאביה לבן שיתן לו את בתו רחל תמורת שכר עבודה של שבע שנים. לבן הביע את הסכמתו. עברו שבע שנים ואז לבן רימה אותו ונתן לו את לאה במקומה. כאשר יעקב בא בטענה "למה רימתני" הציע לבן שהוא מוכן לתת לו את רחל באם הוא יסכים לעבוד שבע שנים נוספות. ואכן יעקב נשא מיד את רחל ועבד עוד שבע שנים עבודה.

כעבור ארבע עשרה שנה, כאשר יעקב השלים את חובתו כלפי לבן, הוא יכול היה בעצם לעזוב את חרן ולחזור חזרה לארץ ישראל, וכפי שאכן הוא אמר ללבן "שלחני ואלכה אל מקומי וארציי" (ל, כה).

אולם בפועל אחרי שלבן ביקש ממנו להשאר, הוא התעכב בחרן שש שנים נוספות, ואז החלו להישמע טענות אנטישמיות במשפחה המורחבת. בניו של לבן טענו שכל העושר של יעקב בא לו בזכות אביהם, והאווירה הכללית בבית לבן השתנתה. גם זה עדיין לא הספיק כדי לשכנע את יעקב לעזוב את חרן, אלא רק אחרי שהקב"ה התגלה אליו ואמר לו במפורש "שוב אל ארץ אבותיך" (לא, ג) – החליט יעקב לעזוב את חרן.

נשאלת השאלה, מדוע יעקב לא עזב את חרן מיד בהזדמנות הראשונה שניתנה לו אחרי שמילא את כל חובותיו כלפי חותנו לבן? מדוע הוא התעכב שש שנים נוספות אחרי ארבע-עשרה שנה של עבודה קשה?

ישנה הלכה כמעט לא מוכרת: הרמב"ם כותב ש"כשם שאסור לצאת מארץ ישראל לחו"ל, כך אסור לצאת מבבל לשאר הארצות שנאמר בבבלה יובאו ושם יהיו" (הלכות מלכים ה, יב).

כאשר עם ישראל הוגלה מארצו, אחרי חורבן בית ראשון, הנביא ירמיהו התנבא שהם יובאו לבבל ועד שה' יגאל אותם משם הם אמורים להשאר שם ואסור להם לעזוב למקום אחר. מדוע? מסביר רש"י: "לפי שיש שם ישיבות המרביצות תורה" (כתובות קיא, א). כלומר, ברגע שבבבל התבססה קהילה יהודית – הרי שהמקום הזה נחשב במידה מסוימת כמו ארץ ישראל ולכן אסור ליהודי לעזוב את המקום הזה (ראה 'לקוטי שיחות' כרך יח עמ' 399).

מוסיף הרבי ואומר שזה נכון לגבי כל מקום בעולם שפועלת בו קהילה יהודית, ובלשון המאירי בכתובות: "שכל מקום שחכמה ויראת חטא מצויין שם דינו כארץ ישראל".

את ההשקפה הזאת ראינו הלכה למעשה אצל הרבי. הוא דרש ממנהיגי קהילות ורבנים שלא ינטשו את המקומות שבהם הם מתגוררים ופועלים כרבנים ומנהיגים, מכיון שהקהילה תלויה בהם. הרבי סבר שאם הם יעזבו זה בוודאי ישפיע לרעה על הקהילה ולפיכך אסור לברוח מן המערכה. הרבי אמר פעמים רבות שרוב שעוזב את מקומו ובורח לארץ ישראל נחשב עריק שבורח מהמלחמה על הזהות היהודית ונישואי תערובת.

רבה של רומניה בזמן הקומוניסטים היה הרב משה רוזן. בשנת 1961 הוא בא לביקור אצל הרבי ואמר שהוא חושב לעלות לארץ. בתגובה, סיפר לו הרבי שלרבי הקודם היה צער גדול מהעובדה שהוא נאלץ לעזוב את רוסיה. אבל הוא – הרב רוזן – שיש באפשרותו לפעול שם מעבר למסד הברזל – צריך להשאר.

כעבור עשור שנים, הרב רוזן שוב בא לרבי וסיפר שהוא מעוניין לעזוב ולעלות לארץ. הרבי שוב הפציר בו להשאר. כאשר הוא שאל "מתי אעשה גם אנכי לביתי", הרבי השיב לו ש"כאשר תגיע לגילי – נדון בזה מחדש". הרב רוזן היה אז בן שבעים, ואילו הרבי היה בן שמונים. כעבור עשר שנים נוספות, הוא שוב בא לשאול את הרבי שהיה אז חודשים ספורים לפני גיל תשעים. הרבי שוב ביקש ממנו להשאר ברומניה, ואכן לפועל הוא כיהן כרב ברומניה עד יומו האחרון ("אדמו"רי חב"ד ויהדות רומניה" עמ' 31).

ויש לומר שמאותה סיבה יעקב אבינו לא עזב את חרן, שכן במשך 14 שנה שהוא היה שם הוא הקים שם "קהילה יהודית" שהורכבה מהמשפחה שלו עצמה, וכפי שלבן אמר לו "נחשתי ויברכני ה' בגללך" (ל, כז). כלומר, שלבן עצמו הושפע מיעקב והחל להאמין בה'. במצב הזה היה אסור לו ליעקב לעזוב את המקום, ורק כאשר הקב"ה צוה עליו במפורש לחזור ארצה הוא עזב את חרן.

יש ביטוי שלפיו שליח של הרבי הוא כמו "מסמר בלי ראש". אפשר לתקוע אותו, אבל אי אפשר לעולם לעקור אותו ממקומו.

ידידי היקרים, אנחנו פה "תקועים" לכל החיים, לפחות בואו נעשה את זה בכיף...